

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 298/08-42

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 18. novembra 2008 v senáte zloženom z predsedu Ľubomíra Dobríka a zo sudcov Jána Auxta a Rudolfa Tkáčika prerokoval sťažnosť spoločnosti R., s. r. o., B., zastúpenej advokátom JUDr. R. P., B., pre namietané porušenie jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Košiciach č. k. 11 Co 49/2008-97 z 12. marca 2008 a takto

rozhodol:

1. Základné právo spoločnosti R., s. r. o., B., na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Košiciach č. k. 11 Co 49/2008-97 z 12. marca 2008 porušené bolo.
2. Uznesenie Krajského súdu v Košiciach č. k. 11 Co 49/2008-97 z 12. marca 2008 zrušuje a prikazuje mu vo veci znovu konať a rozhodnúť.
3. Krajský súd v Košiciach je povinný uhradiť trovy konania spoločnosti R., s. r.

o., B., v sume 11 499 Sk (slovom jedenásťtisícštyristodevät'desiatdeväť slovenských korún) na účet jej právneho zástupcu advokáta JUDr. R. P., B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Odôvodnenie:

I.

Uznesením Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) č. k. III. ÚS 298/08-24 z 24. septembra 2008 bola prijatá na ďalšie konanie sťažnosť spoločnosti R., s. r. o., B. (ďalej len „sťažovateľka“), pre namietané porušenie jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) č. k. 11 Co 49/2008-97 z 12. marca 2008.

Zo sťažnosti vyplýva, že:

«Sťažovateľ uzatvoril dňa 27. februára 2007 zmluvu o budúcej kúpnej zmluve so spoločnosťou J., s. r. o., so sídlom K. ... (ďalej len „J.“). Predmetom budúcej kúpnej zmluvy mali byť nehnuteľnosti v okrese Košice II, vymedzené výmerami a parcelnými číslami (ďalej len „nehnutelnosti“), ktoré mal sťažovateľ predat' J. Išlo o nehnuteľnosti, ktoré v čase uzatvorenia tejto zmluvy sťažovateľ nevlastnil, ale mal ich získať a pre prípad ich získania bola zmluva o budúcej kúpnej zmluve medzi sťažovateľom a J. uzatvorená.

Vzhľadom na to, že k uzatvoreniu kúpnej zmluvy na základe zmluvy o budúcej kúpnej zmluve nedošlo, podala dňa 12. novembra 2007 J. na Okresný súd Košice II (ďalej len „okresný súd“) žalobu a spolu so žalobou aj návrh na vydanie predbežného opatrenia. Z dôvodov v žalobe uvedených sa J. domáhala, aby okresný súd zaviazal sťažovateľa predložiť J. písomnú výzvu na uzatvorenie kúpnej zmluvy a kvalifikovaný návrh kúpnej zmluvy na predmetné nehnuteľnosti. Pre prípad, že sťažovateľ nesplní tieto povinnosti v určenej lehote, J. navrhovala, aby uzavretie kúpnej zmluvy určil okresný súd.

Zároveň sa J. návrhom na vydanie predbežného opatrenia domáhala, aby okresný súd uložil sťažovateľovi povinnosť, zdržať sa nakladania s nehnuteľnosťami... najmä v rozsahu ich predaja, darovania, zamenenia, založenia, zaťaženia vecným bremenom, prenájmu, a to až do právoplatného rozhodnutia súdu v konaní vo veci samej“. Tento návrh odôvodnila J. najmä tvrdením, že preukázala opodstatnenosť svojho nároku a práv, ktorých ochrany sa domáha v konaní vo veci samej a tiež svojimi obavami z neobmedzeného disponovania nehnuteľnosťami vo vlastníctve sťažovateľa a údajnými snahami sťažovateľa tieto predat' tretím osobám. J., ako žalobca, y návrhu na vydanie predbežného opatrenia tiež uviedla, že „existuje opodstatnená hrozba bezprostrednej ujmy na právach žalobcu i jeho obava, že by

výkon súdneho rozhodnutia vo veci samej bol ohrozený" a ďalej tiež, že scudzením, resp. zaťažením nehnuteľností „by právny dôvod súdneho konania odpadol, resp. výkon rozhodnutia bol zmarený alebo sťažený“. Tento návrh J. doplnila podaním z 19. novembra 2007. Ani návrh na vydanie predbežného opatrenia, ani doplnenie tohto návrhu nebolo sťažovateľovi okresným súdom doručené pred tým, ako o ňom rozhodol.

Okresný súd uznesením z 3. decembra 2007 sp. zn. 10C/154/2007-21 návrhu na vydanie predbežného opatrenia vyhovel a uložil sťažovateľovi udržať sa nakladania s nehnuteľnosťami... najmä v rozsahu ich predaja, darovania, zamenenia, založenia, zaťaženia vecným bremenom, prenájmu a to až do doby právoplatného rozhodnutia súdu“ vo veci samej - vyhovel teda J. v plnom rozsahu. V odôvodnení uznesenia p nariadení predbežného opatrenia okresný súd uviedol, že považuje za preukázané, že sťažovateľ a je výlučným vlastníkom nehnuteľností a táto skutočnosť (t. j. výlučné vlastníctvo) nastala v septembri 2007 (s. 3 tretí odsek). Ďalej okresný súd, po citácii zákonných ustanovení, stručne uviedol teoretické východiská pre rozhodovanie o vydaní predbežného opatrenia, pričom uviedol aj, že je povinnosťou navrhovateľa (J.) právo ochrany osvedčiť. Splnenie zákonných predpokladov na vydanie predbežného opatrenia videl okresný súd v dvoch skutočnostiach - prvou je osvedčenie právneho vzťahu J. so sťažovateľom (zmluvou o budúcej kúpnej zmluve) a druhou preukázanie, že sťažovateľ je vlastníkom nehnuteľností (výpismi z LV). Na základe práve a len týchto dôkazov okresný súd dospel k záveru, že danosť nároku J. je osvedčená (str. 4 posledný odsek) a je potrebné, aby pomery účastníkov boli dočasne upravené. Z tohto uznesenia okresného súdu je tiež zrejmé, že predbežné opatrenie bolo vydané z dôvodu potreby dočasnej úpravy pomerov medzi účastníkmi konania.

Proti uzneseniu okresného súdu, ktorým bolo vydané predbežné opatrenie, podal sťažovateľ 28. decembra 2007 odvolanie. Okrem vyjadrenia sa k otázkam platnosti zmluvy o budúcej kúpnej zmluve a opodstatnenosti nárokov J. uviedol sťažovateľ vo vzťahu k odvolaniu sa proti vydaniu predbežného opatrenia, že toto nebolo vydané v súlade so zákonom, keďže okresný súd nepreskúmal splnenie podmienok na jeho vydanie, nesprávne posúdil samotnú opodstatnenosť nárokov J., ktorých sa žalobou domáha a k vydaniu predbežného opatrenia došlo bez zistenia rozhodujúcich skutočností, podstatných pre jeho vydanie - teda že okresný súd si len „osvojil“ tvrdenia J. Vo vyjadrení k odvolaniu sťažovateľa J. uviedla dôvody, pre ktoré považuje svoj nárok vo veci samej za opodstatnený a dôvody na vydanie predbežného opatrenia za dané a preto žiada rozhodnutie okresného súdu potvrdiť. Krajský súd napadnutým rozhodnutím potvrdil uznesenie okresného súdu, pričom sa okrem rekapitulácie skutkového stavu a vyjadrení sporových strán nevenoval osobitne vyhodnoteniu jednotlivých tvrdení a odôvodneniu svojho rozhodnutia, ale sa „prihlásil“ k záverom okresného súdu. Z dôvodov, uvedených v časti III. tejto sťažnosti, považuje sťažovateľ takýto postup a rozhodnutie krajského súdu za nepripustný zásah do jeho základných práv...

Vo veci, ktorá je predmetom tejto sťažnosti, sa sťažovateľ v dôsledku postupu oboch súdov dostal do podstatne nevýhodnejšej situácie, než J. Zatiaľ čo návrh J., predložený s cieľom dosiahnuť konkrétny výsledok konania súdu (návrh na vydanie

predbežného opatrenia) sťažovateľovi pred rozhodnutím doručený nebol a o tomto návrhu rozhodol okresný súd bez toho, aby mal sťažovateľ reálnu a efektívnu možnosť sa k nemu vyjadriť, návrh sťažovateľa, predložený s rovnakým cieľom (odvolanie voči rozhodnutiu okresného súdu) naopak J. predložený bol a táto mala, na rozdiel od sťažovateľa, plnohodnotnú možnosť sa k veci vyjadriť. Krajský súd následne potvrdením rozhodnutia sťažovateľovi nepriznal ochranu pred takýmto postupom, ktorý je v bezprostrednom rozpore so zásadou kontradiktórnosti v zmysle vyššie citovanej judikatúry.

Okresný súd pri rozhodovaní o nariadení predbežného opatrenia vychádzal výlučne z podania J. a z listinných dôkazov, ktoré predložila. Uvedené je bez ďalšieho zrejmé z odôvodnenia rozhodnutia okresného súdu, ktorý konštatoval (s. 4 posledný odsek), že predloženými listinnými dôkazmi J. ako žalobca „osvedčil danosť nároku a preto súd bol toho názoru, že je potrebné, aby boli dočasne upravené pomery účastníkov“. Okresný súd teda rozhodol výlučne na základe tvrdení a dôkazov predložených jednou stranou sporu, bez toho, aby rovnakú možnosť poskytol aj druhej strane. Sťažovateľ mal možnosť uplatniť svoje výhrady, resp. vyjadriť sa k dôvodom, pre ktoré bolo predbežné opatrenie navrhnuté a vydané až v odvolaní sa proti rozhodnutiu okresného súdu. Takýto postup je podľa sťažovateľa prima facie v rozpore so zásadou rovnosti zbraní a predstavuje takú vadu v konaní okresného súdu, ktorá ho bez ďalšieho činí nesúladným s ústavou a dohovorom.

Krajský súd v odvolacom konaní neposkytol sťažovateľovi ochranu pred postupom okresného súdu a ani na tvrdenia sťažovateľa neprihliadol, resp. nevysporiadal sa s nimi v odôvodnení napadnutého rozhodnutia, ale stotožnil sa so závermi okresného súdu, ku ktorým okresný súd dospel spôsobom, zbavujúcim sťažovateľa možnosti účinne prezentovať svoje tvrdenia, predkladať dôkazy a disponovať rovnakým priestorom na ochranu svojich práv, akým disponovala druhá strana. Absencia možnosti účastníka konania vyjadriť sa k podaniu druhého účastníka je v nesúlade so zásadou kontradiktórnosti konania sama osebe. Takáto okolnosť naráža na princíp rovnosti zbraní ako konštitutívny prvok spravodlivého súdneho konania o to viac, ak druhý účastník žiadnemu takémuto obmedzeniu nepodliehal a teda bol zvýhodnený vo svojom procesnoprávnom postavení. Sťažovateľ preto zastáva názor, že postup krajského súdu predstavuje neprípustný zásah do jeho základného práva na spravodlivý súdny proces.

V zmysle judikatúry ESLP, legitímny výkon spravodlivosti vyžaduje, aby súdy v dostatočnej miere uvádzali dôvody, na ktorých sú založené ich rozhodnutia. Rozsah tejto povinnosti môže závisieť od povahy daného rozhodnutia a jeho určenie je vecou konkrétnych skutkových okolností prípadu (*mutatis mutandis*, *Van de Hurk v. Holandsko*). Ústavný súd k tomu uvádza, že objektívny postup orgánu verejnej moci sa musí prejavovať nielen vo využití všetkých dostupných zdrojov zisťovania skutkového základu na rozhodnutie, ale aj v tom, že takéto rozhodnutie obsahuje aj odôvodnenie, ktoré preukázateľne vychádza z týchto objektívnych postupov a ich využitia v súlade s procesnými predpismi (III. ÚS 60/04). Ďalej, rozhodnutie orgánu verejnej moci síce nemusí byť totožné s očakávaniami účastníka konania, avšak „z hľadiska odôvodnenia musí spĺňať parametre zákonného rozhodnutia, pričom účastníkovi konania musí dať odpoveď na podstatné otázky a námietky

spochybňujúce závery namietaného rozhodnutia v závažných a samotné rozhodnutie ovplyvňujúcich súvislostiach“ (III. ÚS 311/07). Ústavný súd zároveň uvádza, že vyhodnotenie skutkového stavu nesmie byť formalistické, „ale s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu musí dať v zásadných veciach konkrétnu a nespochybniteľnú odpoveď“, pričom „podcenenie tejto povinnosti... vytvoríť presvedčivé rozhodnutie, ktoré spĺňa parametre zákonnosti a ústavnosti zreteľne vyvoláva účinky arbitrárnosti a porušenia základného práva sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru“ (ibid.)...

Napriek tomu, že odôvodnenie návrhu J. na vydanie predbežného opatrenia a všetky dôkazy, ktoré okresný súd v tomto smere vykonal, sa týkajú obavy z ohrozenia výkonu rozhodnutia, krajský súd sa opiera o údajné preukázanie potreby dočasnej úpravy pomerov. Rovnako ako okresný súd teda odôvodňuje rozhodujúcu právnu okolnosť dôkazmi, ktoré sa týkajú inej okolnosti. Inými slovami, všetky relevantné skutkové zistenia sa vzťahujú k tomu právnemu základu pre vydanie predbežného opatrenia, q ktorý krajský súd svoje rozhodnutie nijako neopiera...»

Sťažovateľka žiada, aby ústavný súd v náleze vyslovil, že krajský súd uznesením č. k. 11 Co 49/2008-97 z 12. marca 2008 porušil jej základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, aby zrušil napadnuté uznesenie a prikázal mu vo veci znovu konať a rozhodnúť.

Na základe výzvy ústavného súdu sa k sťažnosti listom sp. zn. 1 SprV/679/2008 zo 4. septembra 2008 vyjadril predseda krajského súdu, v ktorom uviedol:

«Sťažovateľ v sťažnosti zo dňa 8. júla 2008 okrem iného uvádza, že rozhodnutím Krajského súdu v Košiciach (ďalej len krajský súd) z 12. 3. 2008, č. k. 11 Co 49/2008-97, ako aj konaním, ktoré mu predchádzalo, došlo k porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 dohovoru a to jednak porušením zásady „rovnosti zbraní“ a jednak z dôvodu „absencie“ relevantného a dostatočného odôvodnenia rozhodnutia.

Nesúhlasíme s tvrdením sťažovateľa, že krajský súd (rovnako ako okresný súd) v konaní vedenom pod sp. zn. 11 Co 49/2008 (na Okresnom súde Košice II sa vec viedla pod sp. zn. 10 C 154/207) porušil(i) zásadu „rovnosti zbraní“; usp. kontradiktórnosti.

Nepatričné sú námietky sťažovateľa, že procesné strany v predmetnom konaní (o predbežnom opatrení) nemali príležitosť nielen predložiť všetky dôkazy potrebné na to, aby ich návrh uspel, ale ani zoznámiť sa so všetkými dôkazmi a pripomienkami, ktoré boli predložené a vyjadriť sa k nim.

Sťažovateľ vyčítal (pravdepodobne okresnému súdu) že mu nebol „predložený“ návrh na vydanie predbežného opatrenia (tento mu bol doručený spolu s uznesením o nariadení predbežného opatrenia - viď doručenka na č. l. 25 spisu), ale žalobcovi „J.“ bolo odvolanie sťažovateľa „predložené“ a to predstavuje rozpor so zásadou kontradiktórnosti.

K týmto výčítkam je treba poznamenať, že v predmetnej veci (žalobcu J., s. r. o., K., proti žalovanej R., s. r. o., B.) žaloba o splnenie zmluvného záväzku obsahovala,

okrem žalobného petitu vo veci samej, aj návrh na vydanie predbežného opatrenia. Dokazovanie sa pred rozhodovaním o návrhu na vydanie predbežného opatrenia vykonáva v rozsahu, pre ktorý je určujúce, či sa o tomto návrhu rozhoduje podľa druhej hlavy O. s. p., alebo podľa § 102 O. s. p., t. j. po začatí konania.

V činnosti súdu pred začatím konania je prirodzene, tento rozsah zúžený v dôsledku účelu a podstaty predbežného opatrenia lehoty na rozhodnutie o návrhu (§ 75 ods. 4 O. s. p.), toho, že konanie sa spravidla ešte nezačalo, nebola podaná žaloba, takže súd nemá k dispozícii žiadne predbežné výsledky procesného dokazovania (to isté platí aj pre prípad, keď súd rozhoduje o predbežnom opatrení navrhnutom priamo v žalobe, ako to bolo v predmetnej veci), - toho, že súd koná bez pojednávania a zásadne bez vypočutia účastníkov.

Treba si uvedomiť, že „dokazovanie“ pred rozhodnutím o návrhu na predbežné opatrenie, nie je dokazovaním v rozsahu vyžadovanom v základnom (súdnom) konaní. To je podľa nás pojmovo vylúčené. ...

Podľa platnej judikatúry všeobecných súdov, „osvedčovanie“ na rozdiel od dokazovania znamená, že súd prostredníctvom označených dôkazov zisťuje najvýznamnejšie skutočnosti dôležité pre rozhodnutie o návrhu na predbežné opatrenie. Pri ich zisťovaní súd neprihliada a ani nemusí prihliadať na všetky procesné formality, ako je to pri riadnom procesnom dokazovaní. Výsledkom takéhoto postupu je to, že osvedčované skutočnosti sa súdu, so zreteľom na všetky okolnosti prípadu, javia ako nanajvyš (vysoko) pravdepodobne.

Vo všeobecnosti platí, že je výlučne vecou navrhovateľa predbežného opatrenia, aby svoje tvrdenia o osvedčení nároku, pre ktorý požaduje dočasnú ochranu, predložil dostatočnými dôkazmi, z ktorých súd vyvodí závery o prípustnosti a opodstatnenosti takéhoto návrhu.

Nielen teória, ale aj súdna prax sú vzácné v zhode v tom, že v štádiu, keď súd rozhoduje o návrhu na predbežné opatrenie, nie je mysliteľné, aby súd vykonával dokazovanie, prípadne aby vyvinul procesné úsilie o doplnenie dokazovania.

Považujeme za potrebné zdôrazniť, že v činnosti súdu pred začatím konania, ktorá smeruje k rozhodnutiu o návrhu na predbežné opatrenie, nie je procesné mysliteľné, aby sa uplatňovali námietky odporcu. Pripustenie takýchto námietok, proti dôkazom a ďalšieho dokazovania by v konečnom dôsledku zmarilo účel sledovaný predbežným opatrením. Vyššie uvedené platí aj pre prípady, keď súd rozhoduje o predbežnom opatrení navrhnutom priamo v žalobe. Teda, námietky odporcu nemožno pripustiť.

Povinnosť tvrdenia, dôkazná povinnosť a dôkazné bremeno v činnosti súdu pred začatím konania, ktorá spočíva v rozhodovaní o návrhu na vydanie predbežného opatrenia (primerane to platí aj pre rozhodovanie súdu - podľa § 102 O. s. p.), spočíva výlučne na navrhovateľovi. V tejto rozhodovacej činnosti súdu (pred vydaním predbežného opatrenia) sa dokazovanie vykonáva len dôkaznými prostriedkami navrhnutými osobou, ktorá požaduje nariadenie predbežného opatrenia.

Z povahy veci zároveň vyplýva, že odporca nemá procesnú možnosť namietať proti návrhu, tvrdeniam a dôkazom v ňom obsiahnutých a spravidla nemá ani procesné právo na to, aby sa vykonali ním navrhnuté dôkazy.

Na rozhodnutie súdu o predbežnom opatrení je rozhodujúci stav v čase (jeho) vydania alebo vyhlásenia rozhodnutia súdu prvého stupňa (§ 75 ods. 7 O. s. p.). Nemožno zabúdať ani na to, že rozhodovanie súdu o návrhu na predbežné opatrenie je limitované procesnou lehotou „najneskôr“ do 30 dní od podania návrhu na predbežné opatrenie.

Tvrdenia sťažovateľa o porušení zásady rovnosti zbraní, zásady kontradiktórnosti konania (o predbežnom opatrení) etc. nie sú po práve. ...

K ďalšej výčitke sťažovateľa, že v súdnych rozhodnutiach absentuje relevantné a dostatočné odôvodnenie uvádzame toto:

Podľa nášho názoru uznesenie Okresného súdu Košice II z 3. decembra 2007, č. k. 10 C 154/2007-21 (ktorým bolo vyhovené návrhu navrhovateľa na vydanie predbežného opatrenia) obsahuje mimoriadne podrobné, precízne, presvedčivé a zákonu zodpovedajúce dôvody.

Aj uznesenie Krajského súdu v Košiciach zo dňa 12. marca 2008, č. k. 11 Co 49/2008-97 obsahuje podrobné a relevantné dôvody, ktoré sú v súlade s ust. § 167 ods. 2 O. s. p. v spojení s § 157 ods. 2 O. s. p. a § 169 ods. 1 O. s. p.

Je pravdou, že krajský súd sa v dôvodoch rozhodnutia nezaoberal „všetkými“ námietkami sťažovateľa uvedenými v odvolaní z 21. 12. 2007, ale treba zdôrazniť, že prevažná časť odvolania sa týka veci samej „žaloby o splnenie záväzku zo Zmluvy o budúcej zmluve z 27. 2. 2007“, s ktorými sa bude musieť súd prvého stupňa zaoberať v konaní o veci samej.

Právne závery krajského súdu v napadnutom uznesení, ktorým potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa nie sú v extrémnom nesúlade s listinnými dôkazmi v spise.

Krajský súd potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa z toho istého právneho dôvodu a tak odvolací súd nezasiahol ani do sťažovateľovho práva na spravodlivý proces.»

Predseda krajského súdu listom z 1. októbra 2008 oznámil, že netrvá na ústnom prerokovaní veci.

Právny zástupca sťažovateľky reagoval na vyjadrenie krajského súdu listom z 30. septembra 2008, v ktorom uviedol, že netrvá na ústnom prerokovaní veci, a vyčíslil trovy právneho zastúpenia. Ďalej uviedol:

«Vo vzťahu k námietke porušenia princípu kontradiktórnosti krajský súd nepopiera, že sťažovateľke bolo odopreté presne to procesné právo, ktoré protistrane v konaní o tej istej veci odopreté nebolo (právo vyjadriť sa k návrhom, prednesom a dôkazom predloženým druhou stranou), ale namieta, že jej v dôsledku povahy daného konania odopreté byť muselo, keďže podľa názoru krajského „nie je procesné mysliteľné, aby sa uplatňovali námietky odporcu“. Podľa názoru sťažovateľky táto úvaha krajského súdu, pre ktorú tento neuvádza žiadnu oporu v zákonnej úprave, nie je nijako spôsobilá prelomiť rozsiahlu judikatúru ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorý sa týka princípu rovnosti zbraní a ktorú krajský súd vo svojom vyjadrení ponechal bez akejkoľvek reakcie.

Vo vzťahu k námietke rozporu medzi zisteným skutkovým stavom a jeho právnou kvalifikáciou krajský súd uvádza, že uznesenie Okresného súdu Košice II, ktoré svojim rozhodnutím v odvolacom konaní potvrdil, „obsahuje mimoriadne

podrobné, precízne, presvedčivé a zákonu zodpovedajúce dôvody“ Krajský súd tak bez akéhokoľvek komentára ponecháva námietku, že sťažovateľke neposkytol adekvátnu ochranu pred takým konaním okresného súdu, ktorým tento ako právny základ pre vydanie predbežného opatrenia deklaroval dôvod, ktorého existenciu vykonanými dôkazmi nijako nepreukázal. Ono mimoriadne precízne odôvodnenie totiž spočívalo v tom, že z dvoch prípustných zákonných dôvodov pre vydanie predbežného opatrenia v odôvodnení konštatuje existenciu jedného (potreba dočasne upraviť pomery účastníkov), jeho splnenie však osvedčuje okolnosťami, ktoré sa týkajú výlučne druhého z týchto zákonných dôvod (obava z ohrozenia výkonu rozhodnutia vo veci samej).»

II.

V rámci konania vo veci samej ústavný súd preskúmal obsah sťažnosti a jej príloh, vyjadrenie krajského súdu k sťažnosti, samotný obsah spisu Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 10 C 154/2007, ako aj vyjadrenie sťažovateľky k vyjadreniu krajského súdu.

Zo spisu okresného súdu ústavný súd zistil, že spoločnosť J., s. r. o., K. (ďalej len „žalobca“) podala 12. novembra 2007 návrh na vydanie predbežného opatrenia a žalobu o splnenie zmluvného záväzku voči sťažovateľke. Petitom žaloby bola povinnosť predložiť žalobcovi písomnú výzvu na uzavretie kúpnej zmluvy na nehnuteľnosti špecifikované v zmluve o budúcej zmluve z 27. februára 2007 v lehote do troch dní odo dňa právoplatnosti rozsudku. Ak sťažovateľka nesplní v určenej lehote súdom stanovenú povinnosť, súd určuje, že medzi žalobcom a sťažovateľkou sa uzatvára kúpna zmluva v znení zmluvy o budúcej zmluve.

Žalobca navrhol, aby okresný súd podľa § 74 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) prikázal sťažovateľke zdržať sa nakladania s nehnuteľnosťami špecifikovanými v zmluve o budúcej zmluve, najmä v rozsahu ich predaja, darovania, zamenenia, založenia, zaťaženia vecným bremenom, prenájmu, a to až do doby právoplatného rozhodnutia súdu v konaní vo veci samej. Žalobca to zdôvodnil tým, že sťažovateľka odmieta splniť svoju zmluvnú povinnosť a dotknuté nehnuteľnosti uvažuje predať iným subjektom. Sťažovateľka pri osobných výzvach na uzatvorenie zmluvy svoju povinnosť odmieta a tvrdí, že platnosť zmluvy (asi o budúcej zmluve) uplynula, a vo vzťahu k žalobcovi sa necíti byť touto zmluvou viazaná.

„Vzhľadom na skutočnosti, že žalobca vinkuloval na základe Zmluvy o uzavretí budúcej kúpnej zmluvy zo dňa 27. 2. 2007 v prospech žalovaného sumu budúcej kúpnej ceny 212.891.952,- Sk odmietavé správanie žalovaného k osobným výzvam k uzavretiu kúpnej zmluvy i jeho žiadna písomná reakcia na výzvu žalobcu zo dňa 23. 10. 2007, ale najmä nesplnenie zmluvného záväzku zo strany žalovaného a jeho

ponuky k jednaniu s tretími osobami o predaji nehnuteľností, má žalobca dôvodné obavy z možného neobmedzeného disponovania uvedenými nehnuteľnosťami zo strany žalovaného (sťažovateľky) a v konečnom dôsledku ich scudzenie tretej osobe. Podľa názoru žalobcu, za stavu neobmedzeného disponovania vlastníckym právom zo strany žalovaného, tu existuje opodstatnená hrozba bezprostrednej ujmy na právach žalobcu i jeho obava, že by výkon súdneho rozhodnutia vo veci samej bol ohrozený.“

Žalobca predložil okresnému súdu návrh kúpnej zmluvy na predmetné pozemky, zmluvu o budúcej zmluve, ako i výpis z katastra nehnuteľností, podľa ktorého je sťažovateľka vlastníkom predmetných nehnuteľností. Zároveň predložil výzvu svojho konateľa z 23. októbra 2007, ktorou žiada sťažovateľku o uzavretie zmluvy.

Dňa 19. novembra 2007 zástupca žalobcu doplnil žalobu, ako aj návrh na vydanie predbežného opatrenia. V doplnení uviedol:

„Skutočnosť, že v predmetnej veci existuje dôvodná obava, že žalovaný s dotknutými nehnuteľnosťami, ktoré sú predmetom súdneho konania, neobmedzene nakladá, preukazuje žalobca tým, že jednak v telefonickom rozhovore dňa 26. 10. 2007 prehlásil štatutárny zástupca žalovaného, pán B., zástupcovi žalobcu p. L., že výzvu k uzavretiu kúpnej zmluvy nepredloží, nakoľko Zmluva o uzavretí budúceho záväzku už je neúčinná a spoločnosť žalovaného sa necíti byť ňou viazaná.“

Po spracovaní žaloby mali strany medzi sebou jednanie, z ktorého vyplynulo, že sťažovateľka ponúkla nehnuteľnosti na odpredaj tretím osobám z dôvodu, že sa necíti byť viazaná zmluvou o budúcej zmluve, ktorú považuje za neplatnú a neúčinnú.

„Vzhľadom na uvedené skutočnosti má žalobca opodstatnené obavy, že po sducení nehnuteľností tretej osobe, by bolo vedenie súdneho konania o splnenie zmluvného záväzku ohrozené a prípadný výkon súdneho rozhodnutia bol znemožnený. Takto by došlo k podstatnému zásahu do práva žalobcu k súdnemu domáhaniu sa svojich práv.“

Preto žalobca znovu navrhol, aby okresný súd vydal predbežné opatrenie, ktorým obmedzí práva žalovaného k nehnuteľnostiam.

Okresný súd uznesením č. k. 10 C 154/2007-21 z 3. decembra 2007 vydal predbežné opatrenie, ktorým uložil sťažovateľke zdržať sa nakladania s nehnuteľnosťami nachádzajúcimi sa v špecifikácii zmluvy o budúcej zmluve najmä v rozsahu ich predaja, darovania, zamenenia, založenia, zaťaženia vecným bremenom, prenájmu, a to až do doby právoplatného rozhodnutia súdu v konaní o splnenie zmluvného záväzku.

V predmetnom rozhodnutí okresný súd okrem iného uviedol:

„Z výzvy zo dňa 23. 10. 2007 súd zistil, že žalobca vyzval žalovaného na splnenie

záväzku vyplývajúceho žalovanému z uzavretej Zmluvy o budúcej zmluve, keďže žalovaný sa v mesiaci september 2007 stal vlastníkom sporných nehnuteľností. Spolu s výzvou mu predložil k popisu i návrh kúpnej zmluvy, zhodný s textom kúpnej zmluvy, ktorý je súčasťou Zmluvy o budúcej kúpnej zmluve. Vyzval ho na podpis predloženého návrhu zmluvy, prípadne na zaslanie námietok k predloženému návrhu zmluvy.

Podľa ust. § 102 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len O. s. p.), ak treba po začatí konania dočasne upraviť pomery účastníkov, alebo zabezpečiť dôkaz, pretože je obava, že neskôr ho nebude možné vykonať alebo s veľkými ťažkosťami, súd na návrh neodkladne vydá predbežné opatrenie alebo zabezpečí dôkaz.

Toto ustanovenie umožňuje, aby súd po začatí konania dočasne upravil pomery účastníkov.“

Stážovateľka 28. decembra 2007 podala proti uzneseniu okresného súdu opravný prostriedok, v ktorom uviedla, že:

„Žalovaný (stážovateľka) má tiež za to, že predmetné predbežné opatrenie je nariadené v rozpore so zákonom, z dôvodu, že prvostupňový súd ho nariadil bez toho, aby dostatočne skúmal, či jeho nariadenie je potrebné, t. j. bez toho, aby preskúmal splnenie podmienok pre jeho nariadenie a bez toho, aby za tým účelom vykonal potrebné zisťovanie. ...

Aj keď v prípade rozhodovania o nariadení predbežného opatrenia ide o rýchle riešenie situácie, ktorá neznamená odklad pre nebezpečenstvo, ktoré inak hrozí záujmom účastníka alebo niektorého z nich, neznamená to, že súd sa nemusí vôbec zaoberať štetím okolností rozhodných pre posúdenie, či sú splnené podmienky pre nariadenie predbežného opatrenia. Podľa ustálenej rozhodovacej činnosti súdov totiž aj v konaní, ktoré predchádza nariadeniu predbežného opatrenia, platia zásady uvedené v ust. § 6 a ust. § 120 ods. 1 O. s. p., a to v primeranom rozsahu, potrebnom na dosiahnutie účelu sledovaného predbežným opatrením.

Aj v konaniach o predbežných opatreniach musí teda o. i. účastník označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení s tým, že súd rozhodne, ktoré z označených dôkazov vykonaná a vykonané dôkazy hodnotí. ...

Zmluva o budúcej zmluve, z ktorej žalobca odvodzuje svoj nárok vo veci samej, neobsahuje jednu z podstatných náležitostí vyplývajúcu z ust. § 289 ods. 1 Obchodného zákonníka a vzhľadom na to je teda neplatná.

... má však za to, že prvostupňový súd nariadil predmetné predbežné opatrenie bez toho, aby dostatočne skúmal, či nariadenie predbežného opatrenia je potrebné.

Prvostupňový súd bol pritom povinný zisťovať, či sú splnené podmienky pre nariadenie navrhovaného predbežného opatrenia a toto opatrenie mohol nariadiť len na základe dostatočne zistených skutočností. Pokiaľ ide o skutočnosti, ktoré by mali odôvodňovať obavu, že výkon rozhodnutia by bol ohrozený, prvostupňový súd si len jednoducho osvojil tvrdenia žalobcu, a to bez toho, aby pravdivosť týchto tvrdení bola žalobcom nejakým spôsobom preukázaná, resp. súdom zistená.“

Krajský súd uznesením sp. zn. 11 Co 49/2008 z 12. marca 2008 potvrdil uznesenie

okresného súdu, ktoré 13. mája 2008 nadobudlo právoplatnosť. V odôvodnení uviedol, že:

„Pred nariadením predbežného opatrenia súd musí vždy zvážiť, či v dôsledku predbežného opatrenia sa nevytvorí nezvratný (nenapraviteľný) stav v právnych vzťahoch medzi účastníkmi, či zásah do práv dotknutého účastníka je primeraný žalobcom osvedčenému porušeniu jeho práv a právom chránených záujmov (zásada tzv. primeranosti zásahu) a napokon aj posúdiť, či predbežným opatrením nedochádza k zásahu do vlastníckych práv dotknutého účastníka nad nevyhnutnú mieru (podľa čl. 20 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky nútené obmedzenie vlastníckeho práva je možné iba v nevyhnutnej miere), čo znamená, že žalovaný môže byť obmedzený v nakladaní len vo vzťahu k veciam alebo právam, ktoré majú súvislosť s osvedčeným nárokom na plnenie záväzku, na vydanie veci, príp. určenie vlastníckeho práva a pod.

Súd prvého stupňa postupoval podľa uvedených zásad a dospel k správne mu záveru, že v danom prípade sú splnené zákonné podmienky pre nariadenie navrhovaného predbežného opatrenia.

Žalobca osvedčil danosť svojho nároku voči žalovanému na plnenie záväzku zo zmluvy o budúcej kúpnej zmluve z 27. 2. 2007, ako aj potrebu dočasnej úpravy pomerov účastníkov do doby konečného rozhodnutia vo veci samej, aby nevznikol priestor pre právne úkony, ktoré by vytvorili nezvratný stav a znamenali ujmu na právach žalobcu v prípade, ak by žalovaný nakladal so spornými nehnuteľnosťami v prospech tretej osoby. Predbežné opatrenie obmedzuje žalovaného vo výkone jeho práv len v nevyhnutnom rozsahu, dočasne a to tak, aby sa nevyvolávali ďalšie spory medzi účastníkmi konania.

K námietkam žalovaného treba uviesť, že predbežné opatrenie neprejudikuje a ani nemôže prejudikovať nárok, ktorý je ohrozený, pretože nejde o konečné vyriešenie sporu z hľadiska hmotného práva, ale o procesné rozhodnutie, ktorým sa žiaden nárok nepriznáva, ani nedeklaruje, či tu právo je alebo nie je, preto samotný nárok v tomto konaní nemusí byť nepochybne preukázaný.“

III.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli

porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. ... Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovanie v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo ak je to možné, prikázať, aby ten, kto porušil práva alebo slobody podľa odseku 1, obnovil stav pred porušením.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

Podľa čl. 51 ods. 1 ústavy domáhať sa práv uvedených v čl. 35, 36, 37 ods. 4, čl. 38 až 42 a čl. 44 až 46 tejto ústavy sa možno len v medziach zákonov, ktoré tieto ustanovenia vykonávajú.

Podľa § 5 ods. 1 OSP súdy poskytujú pri plnení svojich úloh účastníkom v občianskom súdnom konaní poučenia o ich procesných právach a povinnostiach.

Podľa § 74 ods. 1 OSP pred začatím konania môže súd nariadiť predbežné opatrenie, ak je potrebné, aby dočasne boli upravené pomery účastníkov, alebo ak je obava, že by výkon súdneho rozhodnutia bol ohrozený.

Podľa § 75 ods. 1 OSP predbežné opatrenie nariadi súd na návrh. Návrh nie je potrebný, ak ide o predbežné opatrenie na konanie, ktoré môže súd začať i bez návrhu.

Podľa § 75 ods. 2 OSP návrh má okrem náležitostí návrhu podľa § 79 ods. 1 obsahovať opísanie rozhodujúcich skutočností odôvodňujúcich vydanie predbežného opatrenia, uvedenie podmienok dôvodnosti nároku, ktorému sa má poskytnúť predbežná ochrana, a odôvodnenie nebezpečenstva bezprostredne hroziacej ujmy. Z návrhu musí byť zrejmé, čoho sa mieni navrhovateľ domáhať návrhom vo veci samej.

Podľa § 102 ods. 1 OSP ak treba po začatí konania dočasne upraviť pomery účastníkov alebo zabezpečiť dôkaz, pretože je obava, že neskôr ho nebude možné vykonať alebo len s veľkými ťažkosťami, súd na návrh neodkladne vydá predbežné opatrenie alebo zabezpečí dôkaz.

Predmetom konania pred ústavným súdom je námietka sťažovateľky, že súdy

konajúce o jej obchodnej veci (v ktorej je žalovaná) uložili predbežné opatrenie spôsobom, ktorý odporoval procesným predpisom, a tým porušili jej základné práva a slobody zaručené čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Keďže sťažovateľka uplatnila námietku porušenia základných práv a slobôd v konaní súdov zaručenú čl. 46 ods. 1 ústavy, podľa čl. 51 ods. 1 ústavy túto možno uplatniť len v medziach zákonov, ktoré tieto ustanovenia vykonávajú.

V danom prípade takýmto procesným zákonom je Občiansky súdny poriadok aplikovaný jednak v ustanoveniach dotýkajúcich sa predbežného opatrenia, ale aj v ustanoveniach, ktoré sa dotýkajú rozhodnutia (aj procesného) v častiach jeho náležitostí, najmä odôvodnenia.

Podľa stabilnej judikatúry ústavného súdu tento nie je oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecných súdov, ktoré ich pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci, keď postupovali podľa čl. 142 ods. 1 ústavy a rozhodovali v občianskoprávných a trestných veciach.

Úlohou ústavného súdu je kontrola zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie práva s ústavou, prípadne s medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04).

Skutkový stav a právne závery všeobecného súdu sú predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by prijaté právne závery boli so zreteľom na skutkový stav zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne a z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 20/03, IV. ÚS 252/04).

Ústavný súd zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) nemôže nahrádzať všeobecné súdy, ktorým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov, a že jeho úloha sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 223/03, I. ÚS 59/04).

Vo viacerých rozhodnutiach sa ústavný súd vyjadril, že konanie o návrhu na vydanie predbežného opatrenia v súdnom konaní možno predovšetkým považovať za súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ústavy (I. ÚS 46/00, III. ÚS 44/04).

Predpokladom na záver o porušení základných práv a slobôd je však také ich porušenie, ktoré nie je napravitel'né alebo odstrániteľné v činnosti súdu pred začatím konania alebo v konaní vo veci samej (§ 74 a nasl. a § 102 OSP), resp., ktoré nemožno napraviť procesnými prostriedkami, ktoré sú obsiahnuté v Občianskom súdnom poriadku v spojitosti s predbežným opatrením (II. ÚS 46/00).

Ústavný súd vo svojom rozhodnutí sp. zn. IV. ÚS 7/02 uviedol, že aj v konaní o návrhu na vydanie predbežného opatrenia platí povinnosť konkretizovaná v Občianskom súdnom poriadku, ktorá súdu prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupoval tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná a aby sa skutočnosti, ktoré sú medzi účastníkmi sporné, spoľahlivo zistili.

Účastníci sú povinní predložiť dôkazy o svojich tvrdeniach.

Súd pri rozhodovaní vychádza zo skutkového stavu, ktorý zistil.

Použitie týchto zásad je však primerané a limitované dosiahnutím účelu predbežného opatrenia.

Tieto zásady sa preto neuplatňujú v celej šírke, ale s dôkazom na rýchlosť ochrany práv a spoľahlivosť tvrdení navrhovateľa na úrovni osvedčenia skutočností, ktoré sú rozhodujúce pre záver o potrebe a nevyhnutnosti predbežného opatrenia.

Pred nariadením predbežného opatrenia alebo zamietnutím návrhu na jeho nariadenie súd nevykonáva dokazovanie, ale vychádza iba z obsahu návrhu a príloh, pričom na základe ich spravdepodobnenia vyvodí záver o tom, či je osvedčená legálnosť (potreba, naliehavosť) dočasne upraviť pomery účastníkov.

Aj z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva vyplýva, že v rozhodnutiach všeobecných súdov musí existovať rozumný proporčný vzťah medzi použitými prostriedkami a sledovaným cieľom (napr. Scollo proti Taliansku z 28. septembra 1994 a iné).

Ústavný súd vo viacerých svojich rozhodnutiach zdôraznil právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpoveď na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov na obranu proti takému uplatneniu (IV. ÚS 195/03, III. ÚS 60/04).

Je nepochybné, že len objektívnym postupom sa v rozhodovacom procese vylučuje svojvôľa, ako aj ničím nepodložená možnosť úvahy orgánu verejnej moci bez akýchkoľvek objektívnych limitov, ktoré sú vymedzené zákonnými spôsobmi zisťovania skutkového základu, prijať rozhodnutie.

Objektívny postup orgánu verejnej moci sa musí prejavovať nielen vo využití všetkých dostupných zdrojov zisťovania skutkového základu na rozhodnutie, ale aj v tom, že takéto rozhodnutie obsahuje aj odôvodnenie, ktoré preukázateľne vychádza z týchto objektívnych postupov a ich využitia v súlade s procesnými predpismi (III. ÚS 229/06).

Právo na spravodlivý proces vyžaduje, aby rozhodnutie súdu bolo zdôvodnené a presvedčivé. Odôvodnenie rozhodnutia je zárukou toho, že výkon spravodlivosti nie je arbitrárny. Podcenenie povinnosti súdu vytvoriť presvedčivé rozhodnutie, ktoré spĺňa parametre zákonnosti a ústavnosti, zreteľne vyvoláva účinky arbitrárnosti a porušenia základného práva účastníka konania na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Rozhodnutie orgánu verejnej moci nemusí byť totožné s očakávaniami účastníka konania, ale z hľadiska odôvodnenia musí spĺňať parametre zákonného rozhodnutia (§ 157 ods. 2 OSP), pričom účastníkovi konania musí dať odpoveď na podstatné otázky a námietky spochybňujúce závery namietaného rozhodnutia v závažných a samotné rozhodnutie ovplyvňujúcich súvislostiach (III. ÚS 311/07).

Podľa názoru ústavného súdu výrok rozhodnutia krajského súdu, ktorý je zdôvodnený v jeho odôvodnení (citovaný v časti II nálezu), nemá oporu v konštatovanom skutkovom stave. Ako už bolo uvedené, použitie predbežného opatrenia súdom predpokladá kumulatívne splnenie všetkých zákonných podmienok.

Výhrada ústavného súdu smeruje najmä k splneniu zákonnej podmienky potreby dočasnej úpravy pomerov medzi účastníkmi.

Krajský súd vo svojom vyjadrení uviedol, že musí byť zrejmé, že bez okamžitej (i keď len dočasnej) úpravy právnych pomerov by bolo právo účastníka ohrozené.

V konaní samom pri rozhodovaní okresného súdu, ale ani pri rozhodnutí o absencii tejto kumulatívnej podmienky uloženia predbežného opatrenia namietanej sťažovateľkou krajský súd na túto podstatnú náležitosť rozhodnutia v jeho odôvodnení nereagoval.

Ústavný súd zistil absenciu adekvátneho zisťovania tejto prvotnej požiadavky svojho rozhodnutia zo strany krajského súdu, ktorý sa uspokojil len s citovaním rozhodnutia okresného súdu. Tento postup je z hľadiska ústavnosti zjavne svojvoľný a nastoľuje zjavne neodôvodnený skutkový záver.

Ako už bolo konštatované, potreba okamžitej úpravy pomerov medzi účastníkmi dočasným predbežným opatrením je kumulatívnou požiadavkou na realizáciu predbežného opatrenia a nedá sa odôvodniť len z abstraktnej možnosti sťažovateľa nakladať s predmetom sporu, ale musí byť aj reálne preukázaná.

Dôkazy slúžiace ako podklad rozhodnutia, ktoré nachádzajú vyjadrenie vo výroku rozhodnutia, sa nedajú odvodiť len z abstraktnej možnosti sťažovateľa nakladať s predmetom sporu, ale musia byť mimo všetkých pochybností aj reálne preukázané.

Ústavný súd vo veci sp. zn. I. ÚS 102/05 uviedol, že tak, ako v prípade nariadenia predbežného opatrenia, aj v konaní o jeho zrušení súd nevykonáva rozsiahle dokazovanie.

V konaní o nariadenie predbežného opatrenia postačuje, keď navrhovateľ dostatočne osvedčí svoj nárok na jeho vydanie, a v konaní o jeho zrušení súd nevykonáva rozsiahle dokazovanie.

V konaní o nariadenie predbežného opatrenia postačuje, keď navrhovateľ dostatočne osvedčí svoj nárok na jeho vydanie, a v konaní o jeho zrušení postačuje, keď navrhovateľ, ktorý navrhuje zrušiť predbežné opatrenie, podporí svoje tvrdenie takými dôkazmi, ktoré sú spôsobilé nárok účinne poprieť.

Zúžené požiadavky na dokazovanie v súvislosti s rozhodovaním o predbežnom opatrení nemožno interpretovať tak, že predbežné opatrenie môže súd vydať bez toho, aby takéto dokazovanie vykonal a v potrebnej miere ním preveril vierohodnosť navrhovateľom uvádzaných tvrdení.

Z obsahu odôvodnenia oboch rozhodnutí súdov ani z obsahu predloženého súdneho spisu sp. zn. 10 C 154/2007 nemožno zistiť, že by krajský súd v rámci rozhodovania o sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu vykonal akékoľvek kroky zo strany súdu na preukázanie existencie podmienky potreby dočasnej úpravy pomerov medzi účastníkmi z dôvodu bezprostrednej hrozby ujmy. Napokon okresný súd sám predmetnú hrozbu opísal tak, že týmito listinnými dôkazmi osvedčil danosť nároku.

Krajský súd sa pri preskúmaní rozhodnutia okresného súdu nevysporiadal s touto námietkou uvedenou v sťažnosti proti rozhodnutiu okresného súdu tak, aby bolo jasné, ktoré skutočnosti vzal do úvahy, keď potvrdil rozhodnutie okresného súdu, aby skutkové zistenia mali logické vyjadrenie v právnom závere uvedenom vo výroku uznesenia.

Odôvodnenie uznesenia krajského súdu je nedostatočné a nepresvedčivé, čo spôsobuje jeho nezlučiteľnosť s ústavou a medzinárodným záväzkom obsiahnutým v dohovore pre vedenie spravodlivého procesu.

Ústavný súd zistil, že z konaní pred krajským súdom (aj okresným súdom) nevyplývalo, čoho sa navrhovateľ domáhal vo veci samej (§ 75 ods. 2 druhá veta OSP).

Ako už bolo konštatované, uplatnenie námietky porušenia základného práva podľa čl. 46 ústavy je možné len v medziach zákonov, ktoré tieto ustanovenia vykonávajú.

Požadovaný výrok súdu, ktorým sa má určiť uzavretie kúpnej zmluvy medzi

účastníkmi, sa viaže na predchádzajúcu podmienku, ktorej splnenie nebude možné doložiť z obsahu výroku.

Presný, určitý a zrozumiteľný žalobný petit nie je vyjadrením iba formálnych náležitostí žaloby, ale je nevyhnutným predpokladom toho, aby súdne rozhodnutie bolo z materiálneho hľadiska vykonateľné.

To znamená, že pri rozhodovaní o predbežnom opatrení by malo byť všeobecnému súdu zrejmé, že ak žalobný návrh v súčasnej podobe tieto kritériá nespĺňa, nemôže byť podkladom spĺňajúcim zákonné predpoklady stanovené ustanovením § 75 ods. 2 OSP.

Pokiaľ ide o možnú opravu žalobného petitu, táto by musela rešpektovať ustanovenia Obchodného zákonníka obsiahnuté v ustanoveniach § 289 a nasl., ale predovšetkým rešpektovať aj zákonnú úpravu obsiahnutú v § 292 ods. 2 Obchodného zákonníka o premlčaní uplynutím jedného roka odo dňa, ak nebolo právo riadnym spôsobom uplatené na súde.

Ústavný súd skúmal postup krajského súdu, pričom vychádzal z čl. 46 ods. 1 a čl. 51 ústavy, a tento postup podrobil preskúmaniu cez procesné ustanovenia, ktoré ho limitujú.

Rozhodnutie krajského súdu nespĺňalo zákonom ustanovené náležitosti pre uloženie predbežného opatrenia, nie je zabezpečený ani súladný postup s čl. 46 ods. 1 ústavy a s čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Na základe týchto významných skutočností ústavný súd konštatoval, že krajský súd uznesením sp. zn. 11 Co 49/2008 z 12. marca 2008 porušil základné právo sťažovateľky na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jej právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a ustanovenia § 56 ods. 2 a ods. 3 písm. b) zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ak ústavný súd zistí porušenie základných práv a slobôd rozhodnutím všeobecného súdu, takéto rozhodnutie zruší.

Ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky (bod 1 výroku nálezu), preto aj napadnuté uznesenie zrušil a prikázal krajskému súdu vo veci znovu konať a rozhodnúť (bod 2 výroku nálezu).

Úlohou krajského súdu je skúmať, či rozhodnutie okresného súdu spĺňa všetky náležitosti požadované ustanovením § 74 a nasl. OSP pre vydanie predbežného opatrenia, a najmä prihliadnuť na ustanovenie § 75 ods. 7 OSP, teda posudzovať

rozhodnutie okresného súdu o predbežnom opatrení podľa stavu rozhodujúceho v čase jeho vydania, a to najmä na vyhodnotenie splnenia kumulatívnych podmienok požadovaných citovanou zákonnou úpravou pre uloženie predbežného opatrenia. Osobitnú pozornosť treba venovať skúmaniu podmienky naliehavej potreby dočasnej úpravy pomerov medzi účastníkmi, ktorej absenciu ústavný súd zistil.

Krajský súd je povinný postupovať podľa zákonnej úpravy tak, aby jeho rozhodnutie bolo zlučiteľné s ústavou a medzinárodnými záväzkami Slovenskej republiky v oblasti základných práv a slobôd.

Rozhodnutie krajského súdu musí dať odpoveď na otázky nastolené sťažovateľkou o odvolaní proti rozhodnutiu okresného súdu, ale musí byť prioritne reflexiou zisteného skutkového stavu a zákonnej úpravy, cez ktorú vedie jediná cesta k zisteniu súladnosti s ústavou a medzinárodným záväzkom. Tieto skutočnosti musí obsahovať aj nové odôvodnenie rozhodnutia krajského súdu, ktorý podľa § 56 ods. 6 poslednej vety zákona o ústavnom súde je viazaný právnym názorom ústavného súdu.

Právny zástupca sťažovateľky si uplatnil trovy právneho zastúpenia za tri úkony právnej služby v sume 9 663 Sk plus 19 % DPH.

Ústavný súd pri rozhodovaní o trovách požadovaných sťažovateľkou vychádzal z ustanovenia § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľka žiadala, aby ústavný súd zaviazal krajský súd uhradiť trovy konania jej právnomu zástupcovi.

Pri určení náhrady trov konania ústavný súd vychádzal v súlade s ustanovením § 1 ods. 3, § 11 ods. 2 a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za 1. polrok 2007, ktorá bola 19 056 Sk, z čoho za jeden úkon vykonaný v roku 2008 patrí odmena pre každého sťažovateľa v sume 3 176 Sk a k tomu režijný paušál 190 Sk spolu s 19 % DPH.

V súlade s týmito ustanoveniami možno teda trovy konania vyčísliť ako súčet odmeny za tri úkony právnej služby a tri paušálne náhrady s 19 % DPH, čo predstavuje sumu 11 499 Sk, ktorú je krajský súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky podľa § 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP (bod 3 výroku nálezu).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie

je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

Poučenie: Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. novembra 2008